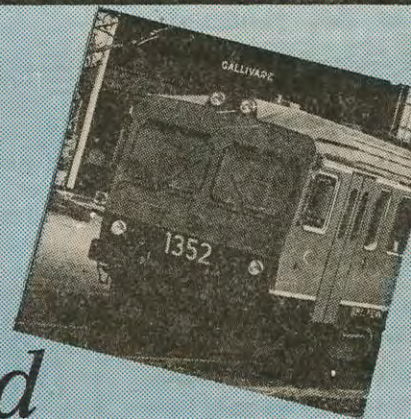
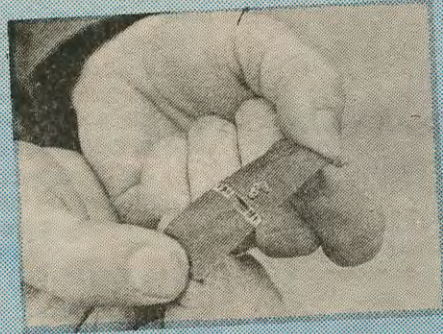

Gällivare

KOMMUNBLAD

NR 2 1984

ÅRGÅNG 15

Drömmer Du om guldfynd fisketurer och vildmarksäventyr — då är Gällivare semesterkommunen för Dej!

Drömmer Du om guldfynd, fjällvandringar, fisketurer och vildmarksäventyr? Då har Du hamnat i rätt kommun om Du tänker tillbringa semestern i Gällivare kommun.

Här kan Du följa med på guldvaskarturer, bestiga det sägenomspunna fjället Akka och dess glaciärer på

mer än 2.000 meters höjd, eller söka rätt på Dina egna fiskeställen fjärran från allfarvägarna.

Du kan starta färden på "tågets kungsled" — inlandsbanan från Gällivare, eller kort och gott stanna i tätorterna Gällivare och MalMBERGET. Här finns mycket att se och många olika arrangemang som ordnas i sommar.

Mittuppslaget

Gällivare år 2000:

Besluten fattas i Norrbotten
och Du köper limpa på datorn

Nu har sagan fått större utrymme

Biblioteket i Gällivare har öppnats igen efter ombyggnad i ljusare och större lokaler för bl a sagoläsning i barnavdelning.

Sista sidan

Hon svarar för friskvården

Friskvårdare Birgit Mäkimaä är anställd av Gällivare kommun för ett försöksprojekt med friskvårdsutbildning, pausgymnastik och hälsoinformation. Projektet skall leda till att Gällivare blir en friskvårdskommun.

Sid 6

Med renar i lasten

Återigen stort överskott: + 18,2 miljoner i 1983 års bokslut

— Vi har inte lyckats bra...

Så är det dags för kommunen att summera det ekonomiska utfallet för budgetåret 1983.

Av bokslutet framgår att även 1983 har givit ett stort överskott. Driftbudgetens överskott är 18,2 miljoner och kapitalbudgetens överskott är 16,5 miljoner. Låt mig redan nu slå fast att vi inte lyckats särskilt bra med träffsäkerhet i budgetarbetet.

När jag säger "vi" menar jag budgetarbetet inom de olika nämnderna och styrelserna. Nu liksom tidigare är det de större nämnderna och styrelserna som visar de största överskotten.

Följande överskott redovisas för driftsbudgeten
Socialnämnden 4,3 milj.
Skolstyrelsen 3,0 milj.
Kommunstyrelsen 2,9 milj.
Räntekostnader/intäkter 8,3 milj.

Vissa konton redovisar också mindre underskott. När det gäller kapitalbudgeten är de större överskotten fördelade enligt följande:

Energi, vatten, avfall 3,8 milj.
Fritid och kultur 2,4 milj.
Arbete och näringsliv 2,4 milj.
Gemensam kommunadministr. 2,2 milj.
Kommunikationer 1,5 milj.
Mark och bostäder 1,0 milj.

Överskottet från driftsbudgeten kommer att disponeras i 1985 års budget. Överskottet från kapitalbudgeten överförs till investeringsfonden.

"Aldrig färdigt"

Som jag tidigare redovisat visar vissa nämnder och styrelser stora budgetavvikelse, såväl under- som

överskott. Som ni förstår återstår en del att göra när det gäller budgetarbetet och budgetuppföljningen inom de olika nämnderna och styrelserna.

Det är ett arbete som aldrig blir färdigt eftersom förutsättningarna ständigt förändras, men kommunens målsättning är att i framtiden få ett så realistiskt och verklighetsnära budgetarbete och budgetuppföljningssystem som möjligt.

Omprovning

För att nå den målsättningen fordras att man i de olika nämnderna och styrelserna inte bara slår vakt om det man redan har och äskar ytterligare medel för nya verksamheter utan att man förutsättningslöst också omprövar den verksamhet som man bedriver och kanske därigenom kan finansiera nya verksamheter inom befintliga resurser.

Vilja

Jag är övertygad om att

— Träffsäkerhet är inte vår starka sida i budgetarbetet, konstaterar kommunstyrelsens ordförande Ulf Sundberg. Kommunens strävan efter en realistisk budget och bättre budgetuppföljning står dock fast.

viljan finns och jag är övertygad om att vi med gemensamma krafter kommer att uppnå kommunens målsättning — en realistisk och verklighetsnära budget och ett förbättrat budgetuppföljningssystem. Den som lever får se!

Ulf Sundberg
Ulf Sundberg

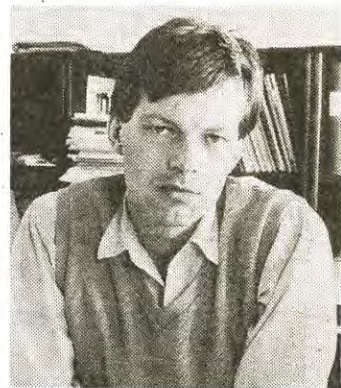
"För hög skatt -83"

— Större ränteinkomster och lägre utgiftsräntor än beräknat, nära 6 miljoner lägre personalkostnader än beräknat och högre statsbidrag än beräknat till bl a beredskapsarbeten.

Det anger Gällivare kommuns ekonomichef Lars Palmberg som viktigaste orsaker till att bokslutet för 1983 återigen visar ett stort överskott — plus 18,2 miljoner kr för driftsbudgeten.

Är det stora överskottet ett tecken på att Gällivare tar ut för hög kommunal-skatt?

— Ja, man kan se det som ett bevis på att skatten var högre än nödvändigt 1983. Men en viss finansiell reserv behövs.

• Lars Palmberg

Det finns dock ingen anledning att bättra på kommunens likviditet ytterligare, säger ekonomichefen.

— Jag tycker att man skall sträva efter en mer realistisk budget, för bl a räntetäkter och personalkostnaderna. Där har budgeten slagit fel år efter år, säger Lars Palmberg.

Så här ser sammandraget av driftsbudgeten ut för 1983. Siffrorna anger miljoner kr.

Huvudprogram	nettokostnad	budget	över/underskott
Kommunal administration	31,1	32,9	+ 1,8
Arbete och näringsliv	10,6	13,6	+ 3,0
Mark och bostäder	19,2	19,7	+ 0,5
Kommunikationer	20,2	21,4	+ 1,2
Fritid och kultur	33,8	32,8	- 1,0
Energi, vatten o. avfall	8,8	7,1	- 1,7
Utbildning	62,1	65,1	+ 3,0
Social omsorg	57,5	61,9	+ 4,4
Miljö- och samhällsskydd	8,4	8,1	- 0,3
Finansiering (räntor)			+ 7,3

Summa milj. kr + 18,2

KONSUMENTRUTAN

KREDIT = DYRT

Så här kan en annons se ut:

**KÖP DIN VIDEO HOS OSS!
KÖP JUST NU!** 6.495 kr

150 kr/mån
Aviser. avg. 5 kr/mån
Ränta 1,97%/mån
Ingen handpenning

Konsumentvägledare Berit Jansson förklarar varför ett "billigt" videoköp kan bli en dyr affär.

Det låter fint! 150 kr i månaden kan man ju klara!

Men annonsen säger ingenting om hur många månader Du måste betala för att komma fram till priset 6.495 kr. och hur stor kreditkostnaden och det slutliga priset blir.

Så här skulle det ha gått om Du köpt videon på kredit enligt annonsen: (ANNUITETSLÅN: I början är räntekostnaden hög och amorteringen låg; i slutet av lånetiden är räntekostnaden låg och amortering hög)

ÅR 1

Inbetalat 1.800 kr
12 månader × 150 kr/månad 1.800 kr
varav ränta 12 mån × 128-124 kr/mån 1.511 kr
aviserings/faktureringskostnad: 60 kr
kostnad för att sända inbetalningskort eller faktura 60 kr
12 mån × 5 kr/mån 60 kr
amortering (avbetalning) 229 kr
12 mån × 17-21 kr/mån 229 kr
1.800 kr

År 2 t.o.m. år 9

Inbetalat 8 år × 1.800 kr 14.400 kr
År 10 (resterande amortering och kostnad) 252 kr
Totalt kostnad för videon blev 16.452 kr
varav ränta 9.407 kr
aviserings/faktureringsavg. 550 kr
avbetalats under årens lopp 6.495 kr
16.452 kr

När videon betalats hade det således gått nästan 10 år — videon torde inte ha något större värde då!

Att köpa videon på kredit hade kostat 9.957 kr utöver själva priset 6.495 kr.

Räntor och aviseringsavgifter är avdragsgilla i din deklaration. Räntekostnaden p.g.a. skatteeffekten och inflationen kan bli så låg att ett kreditköp sägs kunna "löna sig". Men det gäller inte alla kreditköp. Och det beror på hur stor din inkomst är.

Att skuldsätta sig vid husköp kan t.ex. ha varit ett sätt att lura inflationen. Räntekostnaderna efter skatt och återbäring kan ha blivit lägre än värdestegringen på huset. Men det resonemanget kan man inte utan vidare föra över på alla kreditköp.

När vi talar om inflation menar vi den genomsnittliga prisstegringstakten. Men priserna förändras inte på samma sätt för alla varor.

Innan Du gör upp om köp på kredit ska du begära att få veta:

- Hur mycket Du ska betala?
- Hur länge Du ska betala?
- Vad slutsumman blir?

Ett krediterbjudande kan verka förmånligt men innan Du bestämmer Dig för att handla på kredit: Tänk efter ordentligt.

- Behöver Du varan just nu?
- Kan Du vänta tills Du sparar ihop pengarna och istället köpa kontant?
- Tål Din ekonomi en sådan här extra utgift under lång tid framöver?
- Kan Du kanske låna pengarna i bank istället?

Bankränta är oftast lägre än den ränta Du får betala vid ett kreditköp.

**FÖR RÅD I ALLA KONSUMENTFRÅGOR
VÄLKOMMEN TILL
KONSUMENT-
VÄGLEDNINGEN
Kommunkontoret
Gällivare
tel. 180 00, kl. 10.00—12.00**

Gällivare KOMMUNBLAD

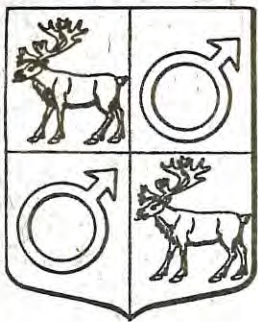
Information till hushållen i Gällivare kommun.

Utgiven av Gällivare kommun, allmänna avdelningen.

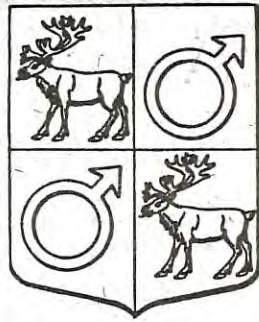
Ansvarig utgivare: Kanslichef Steve Rålsberg, Gällivare kommun, Box 47, 972 00 Gällivare. Tel. 0970/180 00.

Produktion: Malmfältens Reportagebyrå, Anders Kjellgren, Box 71, 972 00 Gällivare. Tfn 0970-156 80.

Tryck: Haparanda-Tornedalens Tryckeri AB, Haparanda.

Kommunens adelsmärke — ett vapen som Du måste handskas försiktigt med!

Säkert känner Du igen kommunvapnet — skölden med renarna och järnmalmssymbolerna. Tyvärr kan vi inte visa Gällivares kommunvapen i färg, utan får nöja oss med att försäkra att det är mycket tjustigt. Renarna är av guld och har blå hovar och blått renhorn. Tillsammans med den röda bakgrunden påminner de om ett typiskt samiskt färgmönster i blått, gult och rött. Så skall det vara, har Konungen bestämt.

Reglerna för hur ett kommunvapen får se ut och i vilka sammanhang det får användas är mycket stränga. Det är inte tillåtet att förse t ex produkter från Gällivare med kommunvapnet hur som helst. Det finns ett helt knippe lagar och förordningar som reglerar kommunvapnets användning.

Men det hindrar ändå inte att kommunvapnet dyker upp i alla möjliga — och omöjliga — sammanhang. De flesta känner inte till bestämmelserna, och även om man gör det är det inte säkert att alla bryr sig om dem.

Tillstånd

För att få använda kommunvapnet i samband med näringsverksamhet krävs tillstånd av kommunfullmäktige. Men fullmäktige har inte rätt att ge tillstånd utan att först begära ett yttrande från Riksarkivets heraldiska sektion. I vissa fall krävs

Skepp Ohoj! Renar till sjöss har man kunnat köpa som en turistsouvenir från Gällivare. Kommunvapnet som utsmyckning på en segelbåt är inte bara malplacerat — det är olagligt också.

också medgivande från Komerskollegium.

— Men jag känner bara till ett enda fall då någon har frågat kommunfullmäktige om man fick använda kommunvapnet, säger kanslichefen Steve Ralsberg till kommunbladet.

— Det var en företagare i Malmberget som ville sälja T-shirts med vapnet och texten "Välkommen till Gällivare". Han fick avslag på sin ansökan, säger Ralsberg.

Segelbåt

Att använda kommunvapnet på turistsouvenirer brukar vara populärt, om än inte alltid tillåtet. Bland märkliga souvenirer som planeringssekreteraren Lars Israelsson har hittat är kanske segelbåten med renarna den mest egendomliga.

Var skall man segla i Gällivare? Kanske på Vassarträsk? Eller Sourvamagasinet?

Skanör-Falsterbo

— Den ser ut att passa bra som turistsouvenir från Skanör-Falsterbo, men knappast från Gällivare, kommenterar heraldiker Bror Jacques de Waern på Riksarkivet. Den här användningen hade vi säkerligen avrått ifrån om vi hade blivit tillfrågade, förklarar han.

Kommunbladet bad också om Riksarkivets kommentar till de nyckelbrickor som Polisens idrottsförening säljer för 10 kronor. Där har kommunvapnet fått en lite annorlunda utformning, med blommor och blad kring vapenskölden.

Ändring

— Man får absolut inte ändra i kommunvapnet. Det måste se ut

Så här är det tveksamt om kommunens vapen får användas, enligt Riksarkivet. Polisens idrottsförening säljer nyckelbrickor där kommunvapnet har fått lite extra krusiduller. För att få använda vapnet krävs tillstånd av kommunfullmäktige, men det är sällan någon bryr sig om att fråga.

precis så som Konungen har fastställt. Men eftersom ändringen har gjorts utanför själva vapenskölden kan jag inte säga om den skulle ha godkänts.

— Syftet att identifiera borttappade nycklar med hjälp av nyckelbrickan är vällovligt. Jag kan tänka mig att vi skulle ha tillstyrkt användningen.

Tveksamt

— Idrottsföreningar kan få tillstånd att använda vapnet på t ex tröjor, men här säljer man nyckelbrickor för att få in pengar till verksamheten. Hmm, verkligen ett tveksamt fall. Kanske borde Komerskollegium yttra sig, menar heraldikern.

Principen, säger de Waern, är att man kan få använda kommunvapnet i t ex ett varuhusfönster — men inte koppla ihop vapnet med en viss vara som man vill sälja.

Konstnärer

Vem får då använda kommunvapnet utan särskilt tillstånd? Jo, egentligen bara Gällivare kommun som har det på brevpapper, skyltar osv. Ideella föreningar, t ex Korpen får använda vapnet i icke-kommersiella sammanhang. Men inte konstnärer, författare, fotografer, arkitekter och hantverkare. De måste alla begära tillstånd.

Läran om vapenmärken och deras användning är en hel vetenskap. "Heraldik" kallas det på fackspråk. Ursprunget till vapen användningen kom från överklassen — adeln — på den europeiska kontinenten.

— Första gången adelsvapen användes var år 1099 i samband med korståg till Jerusalem, berättar Riksarkivets heraldiske expert Bror de Waern. Det var en så stor folkvandring att familjerna annars skulle ha tappat bort varandra.

— Vid mitten av 1100-talet togs adelsvapen i bruk mera allmänt i Europa för att markera vem som ägde vad osv. Från början av 1200-talet har adelsvapen förekommit i Sverige.

Försvar

Med "adel" menas den samhällsklass som var befriade från vissa skatter men i gengäld hade skyldighet att ställa upp med hästar och ryt-

tare för att försvara riket i ofred. På 15- och 1600-talen började även borgarklassen — köpmän, hantverkare etc — använda personliga vapen eller släktvapen.

Det äldsta kända stadsvapnet härstammar från 1200-talet. Linköping, som är en gammal stad, använde stadsvapen i ett sigill år 1297. Några kommuner fanns inte i Sverige förrän på 1860-talet och det äldsta kommunvapnet dateras sig från 1910.

Så gick det till när renen av guld fick blå hovar...

Pristävling

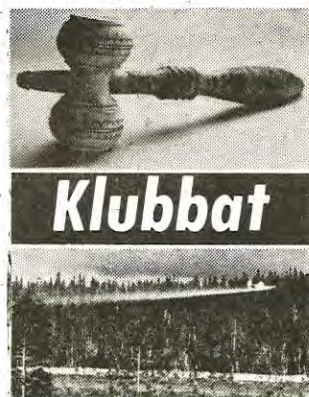
Numera håller sig de flesta kommuner med självaktning med ett eget kommunvapen. Gällivares vapen tillkom 1948 efter en idépristävling där förstapriset var 50 kr för bästa förslag till kommunvapen. Sammanlagt 6 priser delades ut bland 29 inlämnade förslag.

Första priset vanns av Harry Carlberg, Malmberget — som kommunbladet tyvärr in-

te har lyckats spåra — som hade ritat en ren inuti en järnmalmssymbol.

Blå hovar

Han hade föreslagit en helt gul ren mot blå och röd bakgrund, men ett så enkelt förslag kunde inte Riksheraldikerämbetet godkänna. Nej, det skulle vara två renar av guld och två järnmalmssymboler i fyra olika avdelningar. Guldrenen skulle ha blått horn och blå hovar.

Klubbat

• Stopp tills vidare
Nej till besprutning
— överklagat.

Kommunfullmäktige har beslutat om totalförbud mot all kemisk lövslybekämpning inom skogsbruket i hela kommunen. Beslutet togs med röstsiffrorna 22-19 vid mars-sammanträdet, och motiveras med hänsyn till det rörliga friluftslivet, naturvärden och rennäringen.

Gällivare följer därmed den övervägande delen av landets kommuner. Ungefär två tredjedelar av alla kommuner har sagt nej, medan en tredjedel tillåter kemisk bekämpning i vissa delar av kommunen. Domänverkets revirchef i Gällivare, Claes-Göran Johansson, har dock överklagat beslutet hos Kammarrätten. Han anser att det är orimligt med förbud annat än i omedelbar närhet av bebyggelse.

• Skall hyresgästerna på bl a Bäckåsen få extra bostadsbidrag? Kammarrätten avgör.

Ja till bostadsbidrag
— överklagat

Kommunfullmäktige har sagt ja till ett förslag från bostadsociala avdelningen att ge extra bostadsbidrag till hyresgäster i hus byggda 1980-83. Förslaget berör ca 140 familjer på Myråsen, Bäckåsen, Apelbacka och kvarteret Apoteket i Gällivare. Anledningen är att hus som byggdes under åren 1980-83 drabbades av särskilt höga hyror.

Beslutet skulle ha trätt i kraft redan den 1 april och gällt under en begränsad tid framåt. Det har dock överklagats av fullmäktigeledamoten Antero Ijäs (m), som anser att det är orättvist att ge extra bostadsbidrag till vissa bostadsområden. Innan kammarrätten har avgjort ärendet kommer inga extra bidrag att betalas ut.

Samarbetar
med Kiruna
om järnsvamp

Gällivare kommuns industristiftelse har beslutat att tillsammans med Kiruna kommun bilda företaget Malmfältens Järnsvamp AB. Företagets uppgift blir att ombesörja tillståndsansökningar och marknadsundersökning för två järnsvampverk, ett i Kiruna och ett i Malmberget.

En utredning har skisserat en tidsplan som innebär att järnsvampverken i bästa fall kan tas i drift i slutet av 1986 och ge 280 arbetstillfällen. 350.000 ton järnsvamp skall produceras med järnmalm och torv som råvaror.

Tidigare utredningar har inte pekat på någon lönsamhet för järnsvampverk i malmfälten, men om överskottsenergin från tillverkningen kan säljas till LKAB:s pelletsverk och till kommunens fjärrvärmenät kan det hela bli en god affär, enligt senaste utredningen.

Bankdirektör Hans Cavalli-Björkman från Skåne har fått i uppdrag av Malmfältens delegationen att ragga intresserade aktieägare till det bolag som senare skall bildas för att sköta om tillverkningen av järnsvamp.

Arrangemang i sommar

Logdans i Nunisparken

Under hela sommaren ordnas logdanser varje onsdag och lördag på Nunisvaara festplats vid utfarten mot Luleå. Pågår 26/5 — augusti månads utgång.

Sightseeingturer med taxi

Till toppen av Dundret (823 m ö h). Från toppen ser man midnattsolen under tiden 2/6 — 12/7.

Längs Sjöfallsleden in i Stora Sjöfallets nationalpark.

I Vietas finns möjlighet att besöka Vietas kraftstation eller promenera till det forna Sjöfallet.

Turbilar går dagligen från taxistationen i Gällivare till Björnfällan på dundret. Taxiturer till fasta priser går också till flygplatserna i Gällivare och Kiruna, till gruvmuséet i Malmberget och till stugbyn i Nirra.

Gruvmuséet, Malmberget

LKAB:s museum visar bergshantering från sekelskiftet fram till våra dagar. Här finns också samlingar av bergarter, malmer och mineraler.

Gruvbesök, Vitåfors

LKAB ordnar speciella visningar av Malmbergsgruvorna i sommar. Buss avgår från Industrivakten i Vitåfors vardagar kl. 11. Begränsat deltagarantal. Minimialder 12 år.

Båtturer på Sitasjaure

Regelbundna turer med M/F Sitasjaure på sträckan mellan Sitasjaurestugorna och Muokerisluokta vid norska gränsen. Sightseeingturer och fisketurer kan beställas från Ritsems fjällturistanläggning.

Teusa-weekend

Lätt fjällvandring för hela familjen i en av landets vackraste fjälldal. Bussresa 30 km, båt 20 km och vandring 19 km med färdledare.

Fjällvandringar

Från Ritsems turist-anläggning utgår kortare och längre vandrings-turer till Sarek, Padjelanta, Stora Sjöfallet och Kebnekaiseområdet. På Dundret anordnas toppvandringar.

Narvik på en dag

Dagsturer till Narvik t o r med tåg. Bussrundturer i Narvik, besök på krigsmuséet och resa med "Fjellheisen", linbana upp på Fagernesfjellet.

Turer i kanot och gummiflotte

Från Killingi turistanläggning vid Kaitumälven ordnas turer i gummiflotte, kurser i forspaddling och olika turer inom Kaitumälvens sjösystem.

Närmare upplysningar om de olika aktiviteterna kan fås från Turistbyrån, tel. 0970/186 63.

Öppettider

TURISTBYRÅN

Måndag—fredag 8—12, 13—17. Under tiden 18/6—19/8 öppet måndag—lördag 9—20, söndag 10—12, 15—18.

Biblioteket, Gällivare

Se sista sidan. Stängt på lördagar under juni — augusti.

Biblioteket, Malmberget

Måndag—torsdag 12—19, fredag 12—17, lördag 11—14. Stängt på lördagar under juni — augusti.

Biblioteket, Tallbacka

Tisdag och torsdag 13—19

Biblioteket, Koskullskulle

Tisdag 10—12, 15—19, onsdag 15—19

Biblioteket, Nattavaara

Torsdag 11—13, 17—19

Biblioteket, Nilivaara

Torsdag 18—20

Biblioteket, Hakkas

Torsdag 18—20

Biblioteket, Ullatti

Måndag 18.30—19.30

Biblioteket, Mettä-Dokkas

Tisdag 15—19, torsdag 16—19

Simhallen, Malmberget

Måndag—fredag 14—12. Under tiden 12—22/6 och 23/6—19/8 öppet måndag, tisdag, torsdag 14—20, onsdag, fredag 10—16. Stängt 25/6 — 22/7.

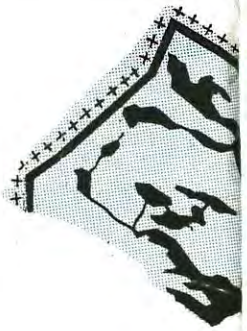
Simhallen, Gällivare

Måndag—fredag 11—20, lördag 9—15. Under tiden 1/6 — 19/8 öppet måndag, tisdag, torsdag 14—20, onsdag, fredag 10—16.

Simhallen, Hakkas

Tisdag, onsdag och fredag 16—20. Stängt 7/7 — 12/8.

Mycket att välja på för turister och kommunens egna invånare

Det finns mycket som händer i Gällivare kommun i sommar — både för turisten som stannar någon enstaka dag eller tillbringar hela semestern här. Och inte minst för Gällivare-borna själva.

Varsågod — här är en del uppslag och idéer om vad man kan göra i Gällivare kommun under den årstid då myggen biter och det är ljusst dygnet runt. Midnattssolen och myggbetten är det bara att försöka stå ut med — medan Du njuter av allt det andra.

Leta guld och granater, mineraler och ädelstenar

I Gällivare kan Du bli guldvaskare för en dag eller

två. Det är tennsmeden och guldvaskaren Bo Lindberg i Muorjevaara som tar med besökare på guldvaskning och mineralletning i ett område in på Gällivares knutar.

Guldvaskningen sker i Imetjoki och mineralletningen i bl a Nautanen-området, där det fanns ett gammalt gruvsmältverk med nära 400 invånare vid sekelskiftet. Särskilda bussturer anordnas också för första gången i år till Nautanen, där man kan se husgrunder,

linbanestation, gruvgångar och räls som finns bevarat från gruvbrytningen.

En annan nyhet för året är särskilda mineralsökarturer från Ritsems fjällstation ut i Ritsem-Sitasjaureområdet.

Stensliparen Björn Åhs — pappa till Gällivaresmycket av blodstensmalm — är guide till platser där man kan hitta granater, bergkristaller, turmalin och citriner som deltagarna själva kan slipa till smycken.

Mot toppen på sagofjället

Säkert har Du hört eller läst om gåsen "Akka" i Selma Lagerlöfs berättelse om Nils Holgerssons underbara resa. Då vet Du att fjällgåsen flög till fjället Akka i Stora Sjöfallets nationalpark.

Nu kan Du också ta dej till Akka, fast inte med vingar utan till fots under sakkunnig ledning. Från Ritsems fjällturistanläggning anordnas vandringsturer en gång i veckan upp på fjället som har många glaciärer och 13 top-

par — den högsta på 2.015 meters höjd.

På vägen upp får Du bekanta dig med fjällets djurliv, flora och fauna. Fjällvandringar utgår också från Ritsem till nationalparkerna Sarek, Stora Sjöfallet och Padjelanta. Det är 10-dagarsurer som kräver god grundkondition och en minimialder på 15 år.

Ett lättare alternativ är "Teusaweekend" som utgår från Vietas och bjuder på lätt

vandring under två dagar och båtturer på Sitasjaure och Teusajaure. På Dundret anordnas också lätta vandringar över topparna.

På flotte i vildmarken

Forsränning med kanot eller gummiflotte kan Du prova på i Kaitumälven. Bl a anordnas en veckolång färd med gummiflotte från Kaitumälvens källsjöar ner till Kalix älv. Färdledare följer naturligtvis med och tar hand om flotten under de svåraste passagera där forsen skummar vit och det gäller att inte kapsejsa på någon sten i forsen.

Övernattningar i tält och självhushåll ingår i turen, som blir en storslagen naturupplevelse från fjällvärlden ner i skogslandet. För den som bara vill prova en liten del av Kaitumälven ordnas utflykter från Killingi.

Mycket att se vid Kvarn- forsen

Gällivare hembygdsområde vid Kvarnforsens campingplats är öppet dagligen under tiden 15 juni — 15 augusti. Campingplatsen håller öppet hela augusti månad ut. På hembygdsområdet finns flera äldre byggnader från olika delar av kommunen, t ex Gällivares första handelsbod, ett lappläger med konstnären Nils Nilsson Skums kåta från Sjiska och Ullattigården med café.

Renar i renhage, djurfarm med kaniner, getter och höns som vill bli barnens kelgrisar finns också på hembygdsområdet, som ligger invid utfarten mot Jokkmokk.

Slå ett slag på golfbanan

I centrala Gällivare finns bangolfen — eller minigolfbanan — som det hette tidigare. Där kan Du hyra klubb och boll och gå ut och pröva din förmåga att hålla huvudet kallt och ha is i magen, som det krävs för att få ner den lilla bollen exakt i hålet.

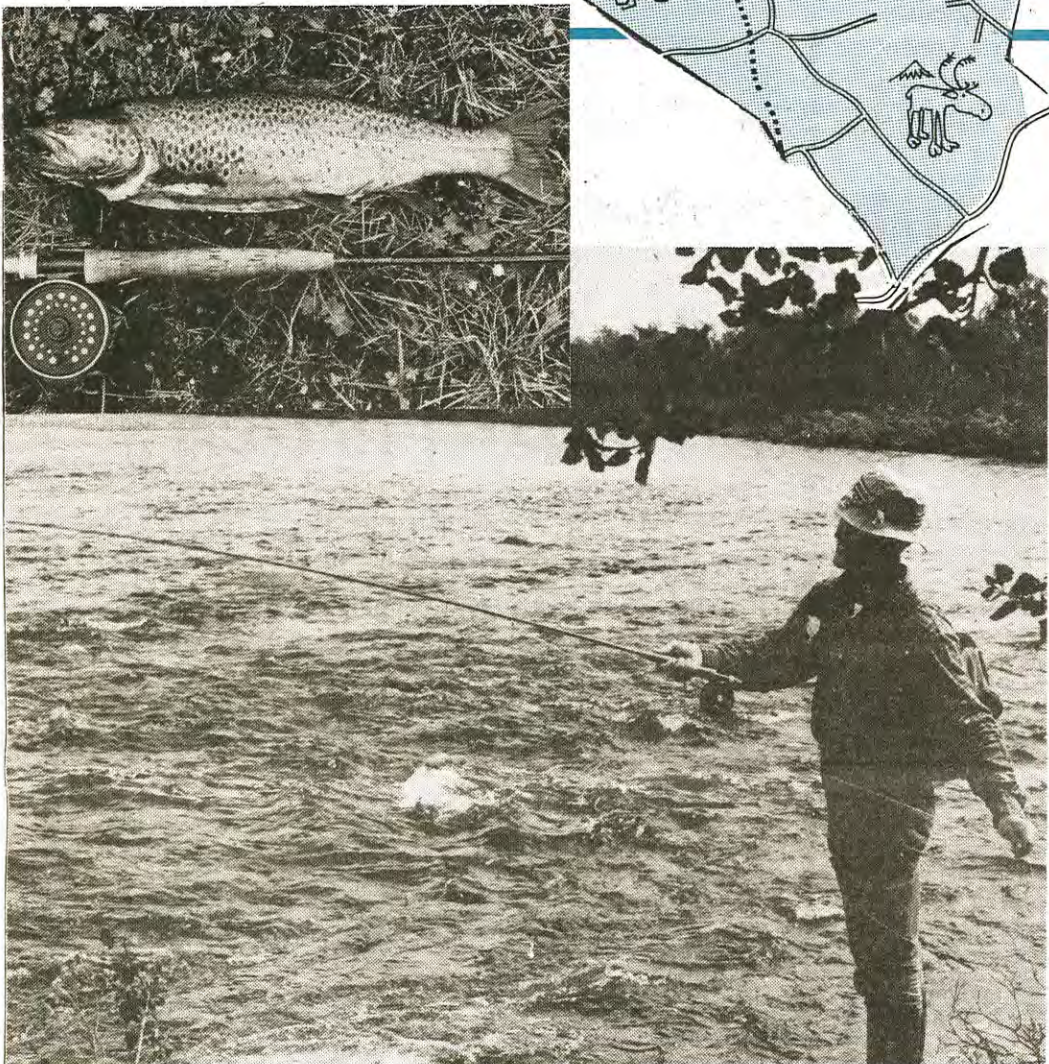
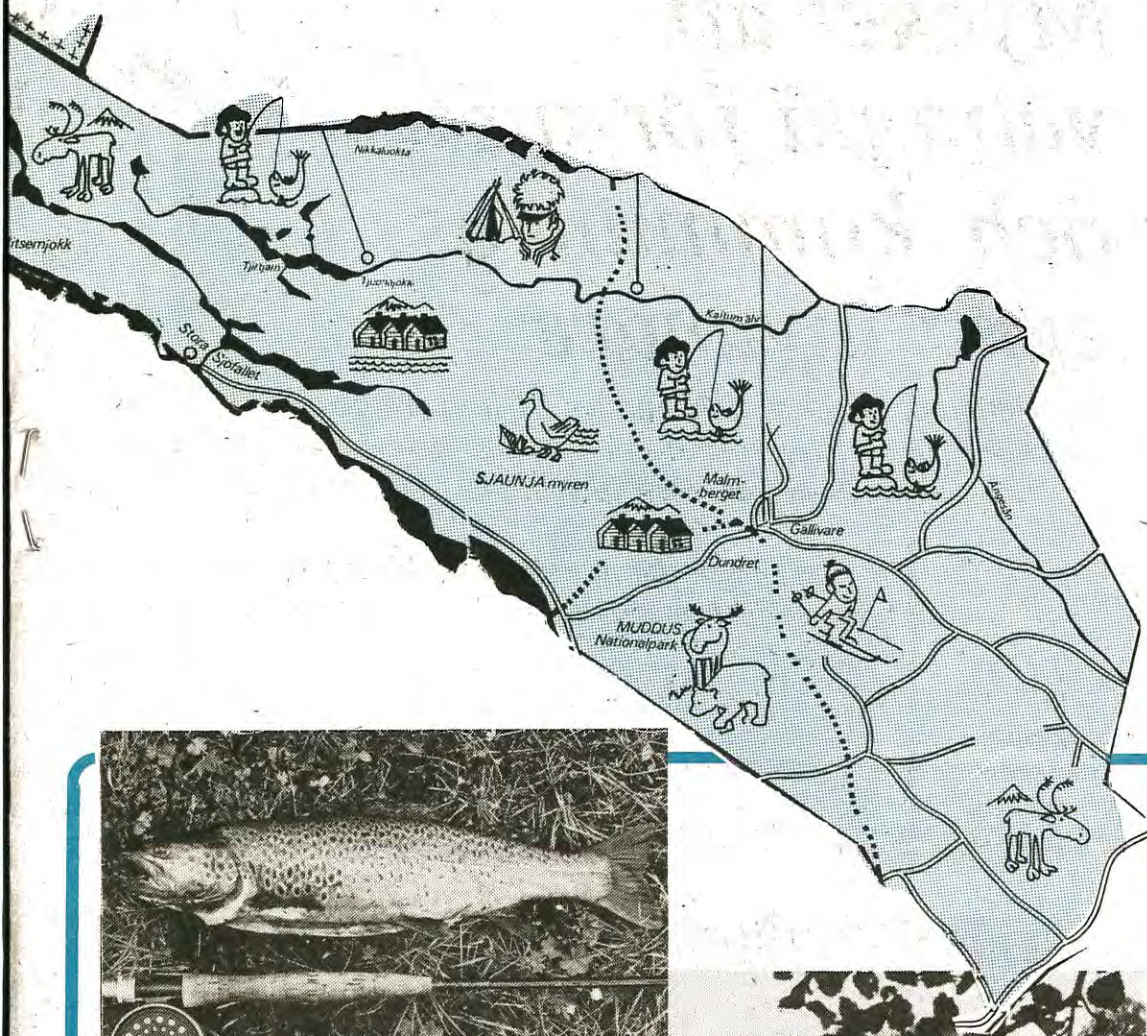
Bangolfen är öppen följande tider:

Fram till 8/6: Vardagar kl. 14-20, söndag kl. 14-18.

Tiden 9/6—24/6: Vardagar kl. 11-20, lördag kl. 11-17, söndag kl. 14-20.

Tiden 25/6—5/8: Vardagar kl. 11-21, lördag kl. 11-17, söndag kl. 14-20.

Tiden 6—19/8: Samma tider som 9/6—24/6.

Gällivare kommun har många mil strömmande vatten som inte är utbyggda för kraftverksändamål. Ett av dem är Kaitumälven, där fisken ovan — en laxöring på 1,4 kilo — fångades på torrfluga förra sommaren.

Dra en öring i midnattssol

Kommunen är rik på fiskevatten. Både fjällsjöar, bäckar och vattendrag i skogsområdet. Rinande vatten med laxöring och harr finns det många mil av i Gällivare kommun. Det är vattendrag som Kalixälven, Kaitumälven och Linaälven — alla med speciell dragningskraft på sportfiskare allt eftersom antalet outbyggda älvar i Sverige minskar i antal.

Kommunen har ett läger med stugor att hyra i Tjuonajokk som är öppet 19 juni — 13 september. Logi finns också i Killingi vid Kaitumälven och i stugbyn Nirra tre mil söder om Gällivare. I Nirra består fisket av inplanterad regnbåge, laxöring, harr och röding.

Slutstation på inlandsbanan

Från Gällivare kan Du åka "tågets kungsled" — inlandsbanan, som byggdes under åren 1850-1937 mellan Kristinehamn och Gällivare. I sommar kan Du uppleva 130 mil järnväg under 14 dagar för bara 295 kr om Du köper "inlandsbanekortet". Då får Du en resehandbok på köpet, och får ta med barnen för 125 kr. Barn under 6 år medföljer gratis.

Almanackan

MAJ

19	Gatustafett	Gällivare
19—20	Vårlunken, motionsarrangemang	Gällivare
26—27	Vårlunken, motionsarrangemang	Gällivare
27	SM i kanotslalom	Nunisforsen
	Fågelexkursion, SNF	Dokkas
29	Äldre måleriteknik visas, hembygdsområdet	Gällivare

JUNI

1	Lovdag i skolorna	
2—3	Vårlunken, motionsarrangemang	Gällivare
3	Linavängen, motionslopp på cykel	Hakkas
3	Naturens Dag hembygdsområdet	Gällivare
6	Nationaldagen firas, hembygdsområdet	Gällivare
8	Skolavslutning	
9	Ungdoms-DM i stafettlöpning	Gällivare
11	Premiärvandring, rallarstigen till Porjus	Gällivare
12	Bussutflykt till Skaulo-Killingi	Gällivare
15	Hantverkets Dag, hembygdsområdet	Gällivare
16	Midnattsfältskjutning	Vettasjärvi
16—17	Hopptävling för ponnyhästar	Dokkas
17	Hundutställning	Gällivare
17	Utflykt till Kaitum och Killingi	Gällivare
19	Dare Devils motorcykelshow	Malmberget
22	Midsommarfirande med Gällmalaget, hembygdsområdet	Gällivare
22—24	Forsränning med gummiflotte	Killingi
25	Trivselkväll med dragspelsklubben	Gällivare
30	Forsränning med gummiflotte	Killingi

JULI

1	Forsränning med gummiflotte	Killingi
	Porjusdagen	Porjus
	Sommarsöndag på hembygdsområdet	Gällivare
2	Trivselkväll med Bruno Ekberg	Gällivare
4	Idrottens dag	Gällivare
6—8	Midnattsolsträffen, internationell mc-träff	Dundret
7—8	Teusawekend, fjällvandring	Vietas
7—8	Forsränning med gummiflotte	Killingi
8	Sommarsöndag på hembygdsområdet	Gällivare
9	Trivselkväll med allsång	Malmberget
14	Nationalparksvandring till Sarek-Padjelanta-Stora Sjofallet	Ritsem
14—15	Forsränning med gummiflotte	Killingi
	Hembygdsgårdar	Ullatti
	Teusawekend, fjällvandring	Vietas
15	Sommarsöndag på hembygdsområdet	Gällivare
16	Trivselkväll med kristen musik	Gällivare
20	Nationalparksvandring till Sarek-Padjelanta-Stora Sjofallet	Ritsem
21—22	Forsränning med gummiflotte	Killingi
	Hakkas marknad	Hakkas
	Teusawekend, fjällvandring	Vietas
22	Sommarsöndag på hembygdsområdet	Gällivare
23	Trivselkväll med Bruno Ekberg	Malmberget
27—29	Gällivare-festivalen	Gällivare
28	Maratonlöpning	Killingi
28—29	Teusawekend, fjällvandring	Vietas
	Forsränning med gummiflotte	Killingi
29	Sommarsöndag på hembygdsområdet	Gällivare
30	Trivselkväll med Södra Bergens. Ballalajkor	Gällivare

AUGUSTI

3	Nationalparksvandring till Sarek-Padjelanta-Stora Sjofallet	Ritsem
4—5	Teusawekend, fjällvandring	Vietas
	Hembygdens dagar, hembygdsområdet	Gällivare
10—12	Barnens Dag	Malmberget
11—12	Teusawekend, fjällvandring	Vietas
12	Vildmarkslöpet	Nirra
18—19	Bruksprov för hundar	Gällivare
19	Toppenvandringen	Dundret
20	Skolstart för lärare	
21	Skolstart för elever	
25	Gruvans Dag	Malmberget

Sammanträden

Kommunfullmäktige
Fredag 25 maj kl. 13.00, Sjöparksskolans aula
Måndag 18 juni kl. 13.00, lokal ej fastställd.

Byggnadsnämnden
Sammanträdesdag
7 juni
28 juni
16 augusti

Sista inlämningsdag
har varit
1 juni
20 juli

Satsar Gällivare kommun för mycket på barndaghem och för lite på familjedaghem? Den frågan diskuteras livligt när kommunfullmäktige behandlade barnomsorgsplanen.

Kommunfullmäktige: Livlig debatt om barnomsorgen

Kommunfullmäktige antog vid sammanträdet i slutet av april det förslag till målsättningar för barnomsorgen som kommunbladet redovisade för två månader sedan. Det var inte så mycket målsättningarna

Det förslag som klubbades innebär att antalet daghemplatser ökar med ca 40 nya platser 1984 och därefter blir det 15 nya platser om året fram till 1988. Antalet platser i familjedaghem skall minska i motsvarande omfattning. Det var främst centern, moderaterna, folkpartiet och kristen demokratisk samlings som var kritiska mot planen och reserverade sig på olika punkter.

Så här kunde det stundtals låta i debatten:

Åsa Strömbäck (s), socialnämndens ordförande: — Det finns en klar politisk vilja i planen att minska antalet platser i familjedaghem och öka antalet daghemplatser. Luleå och Gällivare är de kommuner i Norrbotten som satsar mest på att bygga ut barnomsorgen.

Antero Ijäs (m): — Daghemsplänen är en skrämmande läsning. Det här är orättvist mot alla som gör en stor insats i familjedaghemmen. Deras insats blir nedvärderad. Kommunala dag-

hem är inte den bästa omsorgsformen. Jag efterlyser privata daghem och daghem som drivs av t ex föreningar och religiösa samfund. Det måste finnas valfrihet.

Gun Hug (c): — Nettokostnaden är tre gånger högre för en plats på daghem jämfört med familjedaghem. Men vi i centern tror att det är bäst om folk får välja den omsorg som passar dem bäst. Jag har haft flera barn i familjedaghem, och det har passat mig bäst. Barn under tre år borde egentligen inte vara på dagis.

Lars-Erik Johansson (skp): — Jag är lycklig far till fem ungar. Dom har haft det bra på dagis. Det är större efterfrågan på platser på daghem än familjedaghemplatser. Den valfrihet som Antero Ijäs efterlyser finns redan idag.

Stefan Larsson (kds): — Det är skitsnack att kds vill ta bort daghemmen. Vi tycker att de fungerar i stort sett bra. Det är positivt att kommunfullmäktige faststäl-

ler de här målen för daghemsvärksamheten, men man borde betona det kristna kulturarvet tydligare.

Åsa Strömbäck (s) igen: — Jag är emot alla typer av privat barnomsorg! Erfarenheterna visar att man inte integrerar barn från olika sociala miljöer om det är privat barnomsorg. Och om kds inte är emot daghem — sluta då upp att utnyttja Eva Rydberg för politiska angrepp på daghemmen...

Kjell Berglund (skp): — Det är bra Åsa! Ge inte efter för de borgerliga attackerna mot daghemmen. Det skulle vara ett steg till medeltiden. Det är inte många som skulle ha råd att betala vad det kostar att ha en privat daghemplats.

Bernhard Winsa (vpk): — Det borde vara högst 12 barn i åldrarna 0-7 år i en daghemsgrupp. Om man skär ner antalet barn i småbarnsgrupperna från 15 till 12 skulle det ge ytterligare 3-4 arbetstillfällen och ge en ekonomisk vinst för kommunen.

SCB-undersökning: "Svart barnomsorg" för 6,4 miljoner?

• 530 barn i åldrarna 0-10 år har "svart dagmamma" i Gällivare kommun.

• Den "svarta barnomsorgen" omsätter 6,4 miljoner kronor om året i kommunen — utan att inkomsterna deklarerar.

— Det stämmer då inte alls med våra beräkningar, säger barnomsorgsassistent Marianne Westerlund till kommunbladet. Tidningen har kommit fram till att 17 procent av barnen i Gällivare inte skulle ha kommunal barnomsorg, hemmaförälder eller släktingar och bekanta som sköter om dem.

— Enligt våra beräkningar, som är helt färska, kommer vi fram till att siffran är 2 procent. Det blir ett 60-tal barn, och den siffran tror jag mer på, säger hon.

"Dina pengar" utgår från att andelen "svart barnomsorg" — som för övrigt inte alls behöver vara "svart" med säkerhet eftersom privata dagmammor kan tänkas deklarerar sina inkomster och

bli "vita dagmammor" — är högre i kommuner med dåligt utbyggd barnomsorg.

Gällivare hör tillsammans med Luleå och Kalix kommuner till eliten i Norrbotten när det gäller väl utbyggd barnomsorg. Därmed skulle andelen "svarta dagmammor" vara liten i Luleå, Gällivare och Kalix, enligt tidningens egen logik.

Men logiken stämmer i det fallet inte med SCB:s siffror. Även Luleå tillhör toppkommunerna när det gäller "svart omsorg". Någon förklaring kan inte tidningens chefredaktör ge till kommunbladet.

— Vi har bara utgått från SCB:s siffror, och antagit att alla barn som inte passas av daghemspersonal, kommunal dagmamma, hemmaförälder

eller släktingar och bekanta har någon form av "svart barnomsorg" säger han.

Någon ekonomisk "bra affär" torde det inte vara att anlita privat dagmamma. I de flesta vanliga inkomstlagen är den kommunala barnomsorgen billigare. Men i Gällivare finns ett 50-tal barn som står i kö för att få plats på dagis inom ett halvår.

— I den gruppen kan jag tänka mig att föräldrar som måste arbeta anlitar privat dagmamma. Likaså när det gäller barn under 9 månader, för dem tar vi inte in på dagis. Sedan finns det några som blir nekade daghemplats därför att det handlar om så få timmar som de har behov av tillsyn, säger Marianne Westerlund.

Friskvårdare Birgit Mäkima ansvarar för kommunens friskvårdsarbete. Satsningen är en försöksverksamhet som skall pågå i ett och ett halvt år och göra Gällivare friskare för både kommuninvånare och turister.

Frisk satsning på friskvården

En friskvårdssatsning genomförs på försök i Gällivare kommun. Sedan ett halvår har en friskvårdare, Birgit Mäkima, varit anställd av kommunen. Hon har bl a arbetat med utbildningsplanen för en planerad friskvårdsutbildning på Välkommaskolan i Malmberget.

Våren 1985 beräknas utbildningen komma igång, förutsatt att Länskolnämnden beviljar pengar. Det skall bli en yrkesutbildning med sikte på att möta ett väntat behov av friskvårdare inom kommuner, lands- och företag. Idag finns utbildningen endast vid högskolan i Gävle.

Birgit Mäkima — som själv har genomgått friskvårdarutbildningen i Gävle — har också ansvarat för pausgymnastik, lunchgymnastik och teoretisk friskvård med personalen på kommunkontorets allmänna avdelning och lokalvår-

dare på Välkommaskolan. Vidare har hon informerat om kost och motion, ergonomi och droger bland bilreparatörer och butiksanställda m fl.

— I höst är det meningen att vi skall gå ut till allmänheten och erbjuda information och aktiviteter som anknyter till kost och motion, säger Birgit Mäkima.

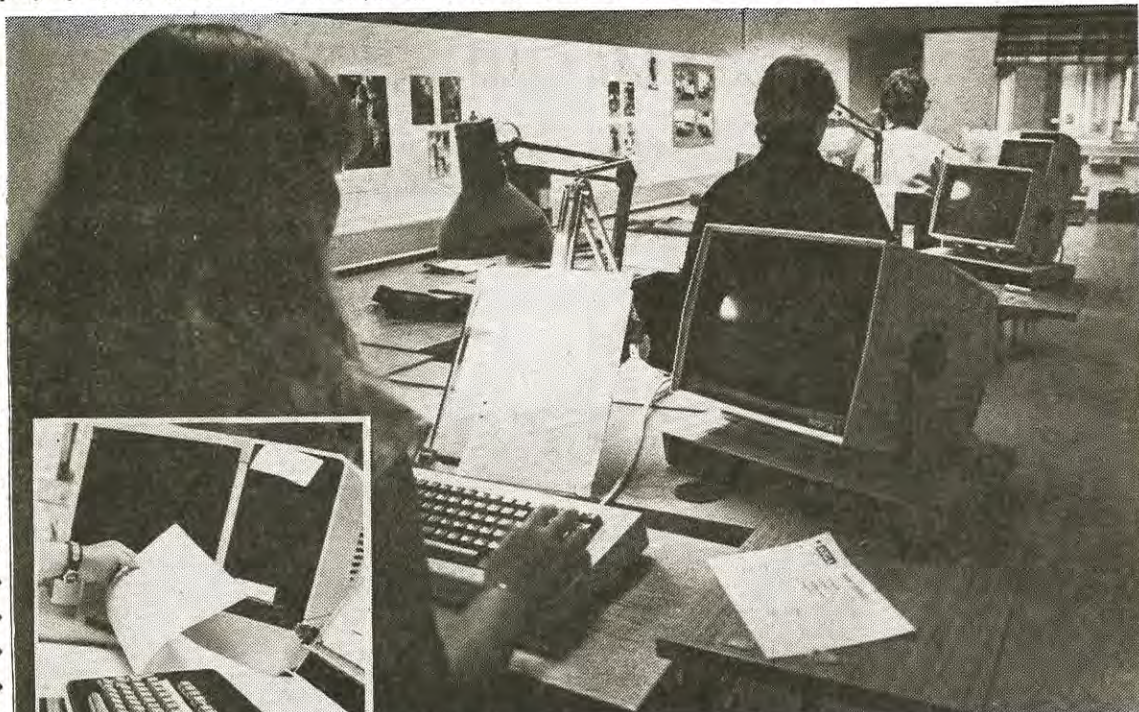
— Vi vill också marknadsföra Gällivare kommun som en friskvårdskommun i turistsammanhang. Det skall bli naturligt att sammankoppla namnet Gällivare med friskvård.

Johan Landström vann Nirra-weekend på tips

Johan Landström, Flöjtslingan 8, Gällivare, heter den lycklige vinnaren av marknadstipset — tipsrundan som anordnades på Gällivare marknad. Johan får en Nirravistelse över en weekend som pris. 23 tävlingssvar hade inlämnas, och av dessa hade 6 stycken lyckats pricka in alla rätt på de 13 frågorna. Här följer de rätta svaren:

1. När blev Gällivare marknadsplats? 2) 1751.
2. Vid vilket tillfälle bildades Gällivare-gruppen? X) World Cup -83.
3. Vad kan Tekniskservice hjälpa till med? X) Vidareutveckla en produktidé.
4. Hur många aktiviteter måste Du genomföra för att klara Gällivareklassikern? X) Fyra.

5. Vad fotograferar man extrema närbilder med? 2) Makroobjektiv.
6. Hur många ben har Tuoddargruppens ren? 2) Fem.
7. Hur många års jubileum firar snöskotern i år? 1) 25 år.
8. Vad mäter man ljuset med vid fotografering? X) exponeringsmätare.
9. Vad betyder HCK? X) Handikappförbundens centralkommitté.
10. Vad heter första fastedagen? 2) Askonsdag.
11. Var tillverkas Gällivarehandsken? 2) Vettasjärvi.
12. I vilken mc-gren tävlar man på asfalterad rundbana? 1) Road racing.
13. Var hålls det marknad helgen före Gällivare marknad? 1) Arjeplog.

I malmfälten har Norrbottens ledande produktion av dataprogram koncentrerats år 2000. Här fanns Gällivare Data redan på 1970-talet och under 80-talet etablerades Siga och en rad andra ADB- och serviceföretag i databranschen.

Det är ytterst sällan Gällivares politiker gör någon uppvaktning i Stockholm år 2000. Flyg- och tågförbindelserna dit går ganska glesa på grund av vikande resandeunderlag, och en telekonferens med Stockholm vore i så fall mer attraktivt.

Men framför allt finns det inte många skäl att söka sig till Stockholm. De problem som inte kan lösas i Gällivare eller Luleå kan troligen inte lösas i Stockholm heller. Däremot är kontakterna flitiga mellan lokala politiker och de olika yrkes- och intressegruppsrepresentanterna i landstinget.

Mycket av industripolitiken, forskningsinsatser och kommunikationssystemens utveckling bestäms från Luleå. På motsvarande sätt styrs landets övriga ca 30 regioner med vardera 200-300.000 invånare från sina regioncentra.

Dagliga samhällsproblem löser man formellt eller informellt i Gällivare och andra lokala samhällen. Politiker, industriföreträdare osv. känner varandra och träffas i postens datoriserade informationscentral eller på motionsgården.

Beslutsfärdiga

Eftersom det politiska beslutsfattandet sker på landstingsnivå arbetar även företag, banker, finansbolag, fackföreningar etc. på landstingsnivå. Norrbottens fackliga centralorganisation, NFO, sluter avtal med Norrbottens Arbetsgivareförening, NAF.

Företagsledningarna på Sieverts i Piteå, Bolidens koppargruvor i Aitik-Viscaria och Johnson Construction Company i Luleå är fullt beslutsfärdiga för sina enheters utveckling.

"Norrbottensandan" — ett nära samarbete mellan politiker, fackföreningar och företagsledningar — resulterade redan på 90-talet i "N 2000". "N 2000" är ett industripolitiskt handlingsprogram för Norrbotten, som man nu är i full färd med att förverkliga.

Utslagning

Den nya situationen har ställt stora krav på politikerna, eftersom landstingspolitiken numera omfattar

Gällivare år 2000:

Slut med Stockholmsresor besluten fattas i Norrbotten

År 2000 har Sverige kommit över sin industrinostalgi och tagit klivet in i informationssamhället. Omställningen har präglats av omfattande strukturarbetslöshet och materiell standardsänkning för flertalet medborgare.

För att klara det ekonomiska sammanbrottet inom kommunernas barn- och äldreomsorg samt skolväsendet har "samhällstjänsten" utvecklats. Föräldrar deltar oavlönat i arbetet inom skola och daghem, liksom i äldreården.

Samhällets viktiga beslut fattas inte längre av riksdag och regering, eftersom man har insett att dessa saknar kompetens för att lösa problemen i t ex malmfälten. Istället har landstingen blivit landets viktigaste beslutscentra med makt och kompetens inom områdena politik, industriverksamhet, forskning och utbildning, finansiering, kultur och media.

De här slutsatserna dras i en framtidsstudie som professor Bo Hedberg och Birgitta Johansson-Hedberg har gjort för Arbetslivscentrum i Stockholm. "Kronoberg 2000" heter rapporten som behandlar Kronobergs län om drygt 15 år. Kommunbladet har läst rapporten och översatt den till norrbottniska förhållanden.

näringsliv och sysselsättning, forskning, kultur och samhällsutveckling. Det finns få experter på riksplånet som man kan vända sig till för att få råd.

Många folkvalda har inte haft tillräcklig kompetens för sina nya uppgifter eller kraven på effektiv förvaltning inom den växande regionala administrationen. Därför har åren 1995-2000 präglats av stor personalomsättning bland politiker i kommuner och landsting.

Några större förändringar av tätorter eller landsbygd har inte skett. Utlokalisering av samhällsfunktioner genom "deportering" har upphört. Istället har man satsat på utbildning, forskning och kultur över hela landet, med koncentration till Luleå och andra regioncentra.

Datorer används på alla arbetsplatser och i nästan alla hem. Från varje hemterminal kan man skaffa sig beslutsunderlag för politiska och industriella beslut, göra inköp, nås av information och delta i diskussioner och kulturutbud.

Postens brevbärare omvandlades i början på 90-talet till varustransportörer för dagligvaror, lättare industrikomponenter och

halvfabrikat till hushållen. Brev och korrespondens överförs huvudsakligen via datanätet, som står i direktkontakt med datanät i Väst-europa, Arabländerna, Nordamerika och Kina-Japan.

Teledata och text-TV har tagit över dagstidningarnas och radio-TV:s roll som nyhetsrapportör. Programmen som görs av Norrbottens Radio & TV, NRT, är huvudsakligen program för norrbottningarna men NRT bidrar också med produktioner för riksprogrammen i radio och TV.

NRT sköter inrapporteringen av lokala nyheter till databanken, varifrån nyheterna kan plockas fram och läsas på bildskärmar över hela landet och från de kontinentala datanäten.

Gällmalaget

NRT sköter också den regionala programdatabanken, där radio- och TV-program finns lagrade och kan spelas upp när som helst. Inspelningar av Malmbergets Teaters föreställningar, Gällmalaget och J P Nyströms utlands-turnéer och Världscuptävlingar på Dundret finns tillgängliga på biblioteket.

Gällivareborna har också

Politiker lär mer om data

En unik satsning för att utbilda kommunala förtroendemän och tjänstemän inom dataområdet genomförs just nu i Gällivare. Genom Kommunala Vuxenutbildningens försorg har ett 70-tal politiker och tjänstemän på nyckelposter satts på skolbanken för att lära mer om ADB och data.

— Istället för att skicka iväg ett fåtal personer på kvalificerad utbildning utnyttjar vi kommunens resurser och låter fler få del av utbildningen på hemmaplan. Det kan vi göra genom att ta hit gästföreläsare från bl a statliga datadelegationen, förklarar Ulf Lundberg, Kom Vux.

Syftet med utbildningen

är att ge beslutsfattarna en säkrare grund att stå på både när det gäller hur ADB skall användas i förvaltningen, vilka utbildningsresurser som behövs på dataområdet och vilken utrustning som skall köpas in av kommunen. Risken finns annars att beslutsfattarna är helt utlämnade åt försäljarna på datamarknaden.

Rektor Sten-Birger Grundström, Rose-Marie Holmgren och Ulf Lundberg ansvarar för Kom Vux insatser på utbildningsområdet.

Komvux — mer än datautbildningar

Datautbildningen i Gällivare håller bara på att trampa in de första barnskorna. Längre än så har man inte kommit. Kommunala Vuxenutbildningen, som har avancerad datautrustning för undervisning i teknik och ekonomi, utbildar idag ett 30-tal elever om året.

Det är bara 10 procent av Kom Vux-eleverna som kommer i beröring med datatekniken. Till största delen svarar Kom Vux för grundskole- och gymnasiekurser för vuxna som har bristfällig utbildning men för de mesta arbetslivserfarenhet. Sammanlagt genomförs ett 100-tal ämneskurser med 300-400 elever årligen.

— Målet för våra elever är i de flesta fall att skaffa sig behörighet för att gå vidare till högskoleutbildning, säger Ulf Lundberg, Kom Vux. De flesta läser på heltid under mer än ett år, efter individuellt "skräddarsydd" kursplaner.

Han berättar att eleverna som kommer till Kom Vux är mycket klart studiemotiverade. De vet vad de vill och klarar sina kurser. Eleverna rekryteras ofta via studieförbunden, eftersom många först vill prova på enklare studier innan de kastar sig in i mera krävande utbildning.

bevämt tillgång till kulturutbudet ute i världen. Konserter från London eller Cleveland kan tonas in på TV-skärmen via internationella programdatabanker och när Norrbottensteatern ger föreställning i Gällivare sker det i konkurrens med Carola på operan.

Sedan förra året genomför Kom Vux även uppsökande verksamhet för att nå lågutbildade, skiftarbetande, landsbygdsbor osv. Just nu hoppas man få igång en grundskolekurs och kurs i företagsekonomi i Hakkasområdet. En annan grundskolekurs med ca 20 elever har kommit igång tack vare uppsöket som Rose-Marie Holmgren ansvarar för.

Specialutbildningar genomförs också. Det är utbildningen av politiker och tjänstemän inom dataområdet ett exempel på. Ett annat exempel är företagsutbildning i ekonomi, marknadsföring och redovisning i samarbete med Gällivareprojektet.

Datagrupp ansvarar

Kommunstyrelsen i Gällivare har tillsatt en datagrupp som skall ansvara för samordnings- och utvecklingsarbetet när det gäller införande av datautrustning och datarutiner i den kommunala verksamheten.

Gruppen, som består av kommunalrådet Ulf Sundberg, ekonomichef Lars Palmberg och personalutskottets ordförande Lars-Åke Bergman, skall bl a utarbeta riktlinjer för hur ADB skall utnyttjas i verksamheten.

Arbetet skall ske i samråd med berörda fackliga organisationer, och inom varje förvaltning utses en kontaktperson i datafrågor.

De första flygplanen av märket Saab-Fairchild 340 har klarat flygproven. Efter årsskiftet kommer Swedair att sätta in Fairchild — som på svenska betyder "skaplig unge" — på linjen Luleå-Gällivare.

Snart flyger skaplig unge till Gällivare

De första flygmaskinerna av märket Saab-Fairchild 340 har lämnat flygplansfabriken i Linköping. I mars hade de fyra första flygplanen i en beräknad serieproduktion på 200 plan provat vingarna över Östergötland.

Efter årsskiftet beräknas Swedair få det nya planet i reguljär trafik mellan Gällivare och Luleå. Namnet "Fairchild" betyder i svensk översättning "vackert barn" eller "skaplig unge", beroende på hur vårdslös översättaren vill vara med språket.

Det nya flygplanet rymmer 35 passagerare, vilket är nästan en fördubbling av det nuvarande planets kapacitet. Enligt tillverkaren skall det också vara ett av de mest tystgående propellerplanen.

Saab-Fairchild 340 är ett samarbetsprojekt mellan svenska Saab-Scania och den

amerikanska flygplanstillverkaren Fairchild Industries. Båda företagen är världsberömda för sina militärflygplan, men mindre kända när det gäller civilflygplan.

Färdiga vingar och stjärtpartier tillverkas i USA medan Saab tillverkar flygplanskroppen och sammanfogar planet i Linköping.

80-tal fick energiråd

Ett 80-tal kommuninvånare passade på tillfället att besöka den rullande energirådsgivningsutställningen som turnerade i kommunen i slutet av april.

De flesta hade kommit för att få bekräftelse på att fönsterbyten och isoleringsät-

gärder som de planerade var riktiga åtgärder från energisynpunkt.

Den rullande husvagnen ingår i ett försöksprojekt som statliga Bostadsstyrelsen och länsbostadsnämnden genomför enbart i Norrbotten. Efter utvärdering skall man ta ställning till om resten av landet också skall få den här typen av energirådsgivning, berättar kommunens energirådgivare Mauritz Henriksson.

Ljusare, större plats för sagans förtrollade värld

Det finns gott om utrymme för den som vill koppla av en stund under sagopalmen i Gällivares nya bibliotek.

Biblioteket i Gällivare öppnade i månads-skiftet mars-april efter om- och tillbyggnad för ca 8 milj. kr. Resultatet har blivit ett bibliotek med större och ljusare utrymmen. Speciellt barnens avdelning inbjuder till en stunds avkoppling i den runda soffan under sagopalmen.

Där kan både barn och vuxna försjunka i någon spännande berättelse om tomtar och troll, drakar och sagoprinsessor eller möta barnlitteraturens kändisar Alfons Åberg och Emil i Lönneberga.

Den som har andra intressen kan istället plocka bland hyllorna för vuxenlitteratur, studera tidningar och tidskrifter eller protokoll från kommunala nämnder i tidskriftsavdelningen eller ägna sig åt släktforskning i det nya studierummet.

Ny personalavdelning och entré med hiss för rullstolar och barnvagnar ingår också i ombyggnaden.

Bibliotekarie Viveca Wrangenberg och beredskapsarbetarna Mona Karlsson och Anne Poromaa hjälper till i utlåningsdisken.

Efter ombyggnaden har biblioteket i Gällivare ändrade öppettider. För att kunna ha mer personal under öppettid och ge bättre service har biblioteket i Gällivare skurit ner öppethållandet efter ombyggnaden. Biblioteket är öppet måndag — onsdag kl. 13—19, fredag kl. 13—17 och lördag kl. 11—14.

Väggmålaren som tände till

Tord Pettersson från Malmberget är väggmålaren som tände till ordentligt — på idén att utsmicka den nyligen ombyggda brandstationen i Gällivare. Resultatet blev en tavla i eldsprakande färger som smyckar entrén till brandstationen.

Med konstnärens rätt har han dramatiserat en liten fjuttig eldsvåda i en karamellbod på Malmbergsvägen förra året. På Tord Petterssons tavla brinner nästan hela huset, och brandkåren mannekängar med hela sin kvalificerade utrustning.

— Det är första gången jag har arbetat med både acryl- och lackfärger i samma tavla, en reliefmålning på spånskiva. Jag är själv nöjd med resultatet, säger

konstnären som närmast skall ge sig i kast med uppgiften att måla "Kunskapsens träd" på nya biblioteket i Gällivare.

Tillsammans med målade bilder på brandkårens forna utrustning bildar entrétavlan en dokumentär över Gällivare brandkår förr och nu. Andra konstnärer som också bidragit till utsmyckningen av brandstationen är Stig Pettersson, Eje Åsbrink och Martin Isaksson.